VÍZÜGYI VÉDEKEZÉSI TERVEK FELÜLVIZSGÁLATA

a Helyi Veszélyelhárítási Terv alapján

1. ELŐZMÉNYEK

A vizek kártételei elleni védelem érdekében szükséges feladatok ellátása - a védőművek építése, fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése, valamint a védekezés - az 1995. évi LVIL vízgazdálkodási törvényben meghatározottak szerint az állam, a helyi önkormányzatok, illetve a károk megelőzésében, vagy elhárításában érdekeltek kötelezettsége.
A törvény szerint továbbá, a helyi önkormányzatok feladata a legfeljebb két település érdekében álló védőművek létesítése, a helyi önkormányzat tulajdonában lévő védőművek fenntartása, fejlesztése és azokon a védekezés ellátása.
A vizek kártételei elleni védekezés részletes feladatait 232/1996. (XII.26.) számú kormányrendelet, valamint a 30/2008. (XII.31.) számú KvVM rendelet határozza meg. A rendeletek értelmében az árvíz és belvízvédekezés celjaból kiépített védőművek hiányában fellépő káros vizek elleni védekezés helyi vízkárelhárításnak minősül, és a védekezésre kötelezettek feladatai közé tartozik a védekezési tervek és nyilvántartások elkészítése.

Az elmúlt években hazánkat sújtó rendkívüli árvizeket követően a Magyar Mérnöki Kamara egy módszertani segédletet dolgozott ki az Önkormányzati vízkárelhárítási védekezési tervek elkészítéséhez. Ennek a segédletnek az alkalmazásával egységesíteni lehet az egyes települések megbízásából eddig elkészült, tártalmukban és műszaki színvonalukban jelentős eltéréseket mutató

1.1. Vízkárelhárítás

A Zala Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság polgári védelmi besorolása szerint **Pölöskefő** település **nem tartozik** a veszélyeztetett települések közé.
Ennek ellenére indokolt a „kisebb" helyi árvíz- és belvízkárok megelőzésére és elhárítására is felkészülni.

2. A TELEPÜLÉSI HELYI VÍZKÁRELHÁRÍTÁS FELADATAI

A helyi vízkárelhárítás a helyi vízkárok kialakulását követő intézkedések sorozata a kár mértékének csökkentése érdekében.
A helyi vízkárelhárítás műszaki feladatai:
1/ felkészülés a védekezésre
2/ a védekezés
3/ a védekezés megszűnését követő intézkedések

2.1. Felkészülés a védekezésre

A sikeres védekezés elsőrendű feltétele a prevenció (megelőzés). Védképes állapotban kell fenntartani a belterület vízelvezető műtárgyait. (árkok, átereszek tisztán tartása)

2.2. A védképes állapot fenntartása

A belterületi vízelvezető műveken éves rendszeres fenntartással (karbantartással) biztosítani kell a csapadékvíz kiöntés-mentes levezetését. A medrekből el kell távolítani a lefolyást gátló növényzetet (fákat, cserjéket, vízi növényzetet), az uszadékot, a belekerült hulladékot. A nagyobb károk megelőzése érdekében rendszeresen gondoskodni kell a műtárgyak, árokrézsűk hibáinak kijavításáról.

A belterületi vízrendezés zavartalan biztosítása érdekében az egész településen minden évben legalább egyszer – lehetőleg ősszel – ellenőrzést kell végezni, és a megállapított hiányosságokat, vagy szabálytalanságokat sürgősen meg kell szüntetni.
Az ellenőrzés során célszerű a belterülettel határos külterületeken bekövetkezett változásokat is figyelemmel kísérni (művelési ág, változás, erdőirtás stb.), a mély fekvésű beépített területek talajvízszint változását feltárni.

2.3. Védekezés

A védekezés elrendeléséért, irányításáért a település polgármestere, mint védelem irányításáért egy személyben felelős.
A védelem irányításáért köteles megkezdeni a tényleges védekezést, amint ennek szükségessége felmerül.

A védelem irányításáért felelős feladatai

A védelem irányításáért felelős feladata a védekezés során:

- a helyi vízkárelhárítás műszaki feladatait a szomszédos önkormányzatokkal, a területileg illetékes Vízügyi Igazgatósággal és Vízgazdálkodási Társulattal rendszeres kapcsolatot tartva és egyeztetve kell ellátnia;
- tájékozódás a várható hidro-meteorológiai helyzetről;
- a védművek állapotának állandó megfigyelése és a káros jelenségek rögzítése;
- a település lakosságának tájékoztatása a kialakult helyzetről és a várható intézkedésekről;
- a védekezéshez szükséges munkaerő mozgósítása, anyag és felszerelés irányítása, utánpótlása;
- a védekezésben részt vevők munkájának irányítása, foglalkoztatása, elláttatása, nyilvántartása;
- a vizek lehetséges legkevesebb kártétellel történő levezetéséhez szükséges valamennyi műszaki intézkedés elrendelése, végrehajtatása és ellenőrzése;
- a jég okozta vízkárveszély elhárításával kapcsolatos feladatok megszervezése;
- a védekezési költségek elszámolásához szükséges adatok, különösen a védekezésnél dolgozók munkájának, a védekezéshez igénybe vett gépek, felszerelések és anyagok felhasználásának folyamatos nyilvántartása,
- a lakók, továbbá a berendezések, felszerelések, vagyontárgyak elszállíttatása a veszélyeztetett épületekből és létesítményekből, és az erre a célra kijelölt épületekben való elhelyezése;

- ha a védelem irányításáért felelős helybeli szakemberrel nem tudja a műszaki irányítást ellátni, kérheti a Vízügyi Igazgatóságtól műszaki tanácsadó kirendelését a védekezés műszaki irányítására.

Az Önkormányzat székhelyén (Hivatal) a védekezés idején műszaki ügyeletet kell tartani.
Az ügyeleten naplót kell vezetni, amelybe be kell jegyezni a védekezés minden eseményét, a velük kapcsolatos valamennyi adott és kapott utasítást, jelentést.

A védekezés fokozatai

A védekezés során a veszélyhelyzettől függően fokozatok rendelhetők el. A helyi vízkárelhárítás fokozatait minden esetben a helyi védelem irányításáért felelős állapítja meg, és a fokozatnak megfelelően rendeli el az ügyeleti szolgálatot.

I. fokozatú készenlét (kisebb védekezés)

A védelem irányításáért felelős akkor rendeli el, ha a település csapadékvíz levezető árkai kb. 80%-os telitettséget mutatnak, szivattyúzási igény jelentkezik, vagy egyes mély fekvésű településrészeken kisebb elöntés keletkezik, és további kedvezőtlen belvízi helyzet várható.

II. fokozatú készenlét (fokozott védekezés)

A védelem irányításáért felelős akkor rendeli el, amikor a folyamatos vízelvezetés ellenére a csapadékvízelvezető csatornák telítettek, a szivattyúzási igény egyre növekszik és meteorológiai előrejelzés alapján további csapadék - ami a belvízképződést fokozza – várható.

III. fokozatú készenlét (rendkívüli védekezés)

A védelem irányításáért felelős akkor rendeli el, amikor a mélyebb fekvésű területek, utcák, pincék víz alá kerültek és a fokozott védekezés ellenére az ingatlanok, lakóházak állagát vízkár fenyegeti.

A helyi vízkárelhárításról naplót kell vezetni, abban rögzíteni kell a készenlét elrendelésének időpontját, a végzett munkákat és részletes leírásukat.
Az önkormányzat helyi vízkár-elhárítási feladatait elsősorban helyi erőkkel oldja meg. A helyi szakmai, technikai lehetőségeket meghaladó igényű védekezés esetén a területileg illetékes Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatósághoz, valamint az illetékes Vízgazdálkodási Társulathoz fordulhat.

Amennyiben a védekezés során kitelepítés válik szükségessé, a lakosságot az alábbi létesítményekben lehet elhelyezni: – Faluház Pölöskefő

3. ÁRVÍZ, BELVÍZ, HELYI VÍZKÁR

3.1. Árvízvédelem

Árvíz akkor történik, ha a természetes és mesterséges vízfolyások vízállásának emelkedése a normális állapotok időszakában száraz területek víz alá kerülését eredményezi. (folyómederből, gátakon, töltéseken át-, kilépő víztömegek). A veszélyeztető hatás az ártérben majd az ártéren kívüli területek elöntése során érvényesül.

Feladatok:

- A polgári védelmi feladat végrehajtására tervezett erők, eszközök meghatározása.
- Az elsődleges védekezést folytató vízügyi szerv által kért erők-, eszközök biztosítása, annak megtervezése.
- A helyileg rendelkezésre álló szállító kapacitáson felül jelentkező (személy, teher) szállítási igény meghatározása.
- A helyileg fellelhető anyagnyerő helyek, anyagok kimutatása (homokbánya, rőzse, zsák, fertőtlenítő anyagok).

3.2. Belvízvédelem

A belvíz elleni védekezés alapvető módja a megelőzés. A megelőzés kiterjed árkok, csatornák, vasúti és közúti átereszek rendszeres tisztítására, szivattyútelepek üzembiztonságának ellenőrzésére, ideiglenes telepítésű szivattyúk helyének előkészítésére. További belvíz elleni védekezési feladat a keresztmetszetek bővítése, homokzsákolási tevékenység előkészítése, a felszíni áramlás szabályozására vízgyűjtő (ideiglenes tároló) kijelölése. Átfogó felkészülési rendszer működtetése, őszi, tavaszi időszaki szemlék és előzetes tervezés elvégzése.

3.3. Helyi vízkár

Helyi vízkárelhárításról akkor beszélünk, amikor a káros vizek olyan területen jelennek meg, ahol árvíz- és belvízvédekezés céljából kiépített állami főművek nincsenek, továbbá amikor a meglévő esetleges működési elégtelenségéből származóan jelentkeznek káros vízviszonyok. A kialakuló vízkárjelenségek heves lefolyásúak, általában csak néhány óra telik el például a csapadék kezdete és az árhullám levonulása között. Egy-egy jelentősebb csapadék után a lejtők alján, a vízfolyások, vízelvezetők medrében nagy mennyiségű hordalék halmozódik fel.

A helyi vízkár kialakulását csökkentő beavatkozások (megelőzés):

- a befogadó vízfolyások, belvízcsatornák mederrendezése,
- a belterületi vízelvezető rendszer/ek kiépítése,
- a vízelvezető képesség biztosítása, a rendszeres karbantartás,
- a külvizek kizárásával a belterületi befogadók tehermentesítése,
- a felszíni erózió csökkentése, a belterületi zöld felületek növelése,
- a szennyvízcsatorna hálózat, vagy zárt szennyvízgyűjtők kiépítse.

3.4. Rendkívüli időjárás

A csapadéktöbblet főként a téli hónapokban az erős havazás miatt okoz évente megismétlődő veszélyhelyzet közeli állapotú napokat. A téli csapadékok főleg erős széllel párosulva, napokra járhatatlanná tehetnek jelentős területeket, megnehezítve a közlekedést, a betegellátást és a lakosság ellátását. A szél önmagában is lehet katasztrófa előidézője, a viharos, vagy orkánszerű szél miatt jelentős károk léphetnek fel az energiarendszerben, az építményekben, de a közlekedést is károsan befolyásolhatja. Veszélyes időjárási hatások következtében bekövetkező veszélyhelyzetek kárainak csökkentése, az állampolgárok életének megóvása érdekében előrejelzési és riasztási rendszer működik az OMSZ, valamint az BM OKF működtetésével.

3.5. Hirtelen lehullott nagymennyiségű hó miatt kialakult veszélyhelyzet

Végrehajtandó főbb feladatok:

- az utak tisztításának megkezdése,
- a lakosság tájékoztatása a kialakult helyzetről és javasolt magatartási szabályokról,
- a szükséges közmunkaerő biztosítása,
- az igénybevételre tervezett polgári védelmi szervezetek teljes alkalmazási készenlétbe helyezése,
- szükség esetén honvédségi erők igénylése,
- az úton rekedt emberek, állatok mentése, szükségelhelyezés és - ellátás biztosítása,
- közműkárok kijavítása,
- az alapvető élelmiszerek, gyógyszerek eljuttatása a külterületen élők számára,
- a normál élet visszaállítása.

Pölöskefő, 2025. március 21.

Pölöskefő Község Önkormányzat Képviselő-testülete 2.

Markotán Mária
polgármester

HATÁROZATI JAVASLAT

Pölöskefő Község Önkormányzata Képviselő-testülete a vizek kártételei elleni védelem érdekében szükséges feladatok ellátása - a védőművek építése, fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése, valamint a védekezés - az 1995. évi LVIL vízgazdálkodási törvényben meghatározottak szerint a helyi veszélyelhárítási terv részeként meghatározott helyi vízügyi védekezési terv felülvizsgálatával egyetért.

Pölöskefő Község Önkormányzata Képviselő-testülete megbízza a polgármestert a szükséges intézkedések megtételével.

Határidő: azonnal
Felelős: Markotán Mária polgármester